

18 SERİ NO'LU VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU GENEL TEBLİĞİ(*)

Belge türü	Tebliğ (Mülga)
Kanun	VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU GENEL TEBLİĞLERİ
Tarih	22.12.1973
Sıra no	18

7338 sayılı Kanunun 1318 sayılı Kanunla değişik 10 uncu maddesindeki "... ilk tarhiyatta nazara alınmak üzere mükellefler tarafından bu maddedeki eseslara göre beyan edilen miktar ile idarece aynı değerlendirme ölçülerine göre bulunan miktar arasındaki farka ait vergi kusur cezalı olarak alınır. Ancak menkul mallar ile gayrimenkullere ve gemilere ilişkin değerlemelerde % 50'ye kadar bulunacak fark için ceza uygulanmaz" hükmünün uygulamada bazı yanlışlıklara yol açtığı anlaşılmış ve 17 seri numaralı genel tebliğimiz ile konu açıklığa kavuşturulmuş ve cezalı vergi uygulanacak matrahın hesaplama şekli belirtilmişti.

Bu kerre, Maliye Müfettişleri ve Kontrolörler tarafından vergi dairelerinin teftişi sonucunda düzenlenen raporlar ile çeşitli Valiliklerle yapılan haberleşmelerden, veraset ve intikal vergisinin müterakki nisbetlere göre alınan bir vergi olması nedeniyle cezalı verginin ne şekilde hesaplanacağı hakkında tereddütlere düşüldüğü anlaşıldığından konunun daha ayrıntılı bir biçimde açıklanması gereği duyulmuştur.

Örnek: Muris (A)'nın ölümünü müteakip tek varisi oğlu (B) tarafından süresinde verilen beyannamede,

Menkul mal değeri	:	50.000.- TL.	
Gayrimenkul mal değeri	:	100.000.-TL.	
Borç	:	30.000.-TL.	beyan edilmiş, idarece de bu mallara,
Menkul mal değeri	:	120.000.- TL.	
Gayrimenkul mal değeri	:	250.000.-TL.	takdir olunmuş ve borç aynen kabul edilmiş olsun.

1 - Beyana göre ön tarhiyatın hesaplama şekli:

Örnekte gösterilen 30.000.- liralık borç ile 7338 sayılı kanunun 4/b maddesiyle tanınan 40.000.- liralık istisna aşağıdaki orantılar kurularak menkul ve gayrimenkullere dağıtılacaktır.

a) Borcun menkul ve gayrimenkul mallara dağılışı şekli:

150.000.- lira toplam değere 30.000.-lira borç isabet ederse,

50.000. lira menkul değere X borç isabet eder?

50.000 x 30.000		
-----	=	10.000.-TL. menkul matrahtan, 30.000 - 10.000=20.000 TL.
150.000		

gayrimenkul matrahtan indirilecektir.

b) İstisnanın menkul ve gayrimenkul mallara dağılışı şekli:

120.000.- lira için 40.000.-lira borç isabet ederse,

40.000. lira menkul için X lira istisna isabet eder.

Buna göre de 40.000.- TL.lık istisnadan,

40.000 x 40.000		
-----	=	13.333.-TL. menkul matrahtan, 40.000 - 13.333=26.667 TL.
120.000		

gayrimenkule isabet edecektir.

<u>Menkul Mal</u>	<u>Gayrimenkul Mal</u>	<u>Toplam Değer</u>
-------------------	------------------------	---------------------

Beyan	50.000	+	100.000	=	150.000
Borç tenzil	<u>-10.000</u>		<u>- 20.000</u>		<u>- 30.000</u>
	40.000	+	80.000		120.000
İstisna tenzil	<u>- 13.333</u>	+	<u>- 26.667</u>	=	<u>- 40.000</u>

	26.667	+	53.333		80.000
--	--------	---	--------	--	--------

Borçlar ve istisnalar tenzil edildikten sonra kalan 80.000.- lira safi matrahın vergisi 7338 sayılı Kanunun 16 ncı maddesine göre 1 inci derecedeki mirascı için 3.000.- liradır.

Ancak, aynı kanunun 19 uncu maddesinde farklı ödeme süreleri tespit edildiğinden bu verginin menkul ve gayrimenkul mallara isabet eden miktarlarını da aynı şekilde hesaplamak gerekmektedir.

80.000.- lira matrahın vergisi 3.000.- lira ederse

26.667.- lira menkulün vergisi X eder?

26.667 x 3.000	
=	1.000.- lira menkul malın vergisi,
80.000	

3.000_1.000= 2.000.- lira gayrimenkul malın vergisi olur.

Vergiye konu gayrimenkuller birden fazla vergi dairesi görev alanı içinde bulunduğu takdirde bu gayrimenkullere ilişkin vergi payının da benzer şekilde hesaplanarak adı geçen yer vergi dairelerine gönderileceği tabiidir.

2. Takdir kararına göre kusur cezalı verginin aynı örnekle hesaplanma şekli:

Kabul edilen 30.000.-TL.lık borç ile 40.000.- liralık istisna yukarıda belirtilen orantı yoluyla hesaplanacak ve 120.000.- liralık menkul matrahtan,

120.000 x 30.000	
=	9.729.- TL. borç ile,
370.000	

110.271 x 40.000	
=	13.090.- lira istisna ve 250.000.-TL.lık gayrimenkul matrahtan da
340.000	

(30.000_9.729=) 20.271.- TL. borç ile (40.000_13.090=) 26.910.- TL. istisna tenzil edilecektir.

Takdir komisyonu kararına göre tesbit olunan menkul mal			Takdir kararına göre tesbit olunan gayrimenkul mal		Takdir kararına göre toplam değer
	120.000	+	250.000	=	3.700.000
Borç tenzil	-9.271		- 20.271	=	- 30.000
	110.271	+	229.729		340.000
İstisna tenzil	- 13.090	+	- 26.910	=	- 40.000
	97.181	+	202.819		300.000

Menkul ve gayrimenkul için takdir olunan 370.000.- liradan borç ve istisnanın tenzilinden sonra kalan 300.000.- liranın vergisi, kanunun 16 ncı maddesine göre 21.000.-TL. olarak hesaplanacak ve bu miktarın, yine yukarıda belirtilen şekilde,

97.181 x 21.000	
=	6.802.- lirası menkul ve (21.000 - 6.802=) 14.188.- lirası da gayrimenkule ait olacaktır.
300.000	

3. Cezalı ve cezasız vergi matrahı ile kusur cezasının hesaplanma şekli:

Örneğimizde,

(Borç ve istisnanın tenzilinden sonra) Beyan edilen	80.000.-TL.
(Borç ve istisnanın tenzilinden sonra) Takdir edilen	300.000.-TL.
Beyanın % 50'si	40.000.-TL.

olduğuna göre 17 seri numaralı genel tebliğde de belirtildiği gibi,

$300.000 - 80.000 = 220.000$.-TL. fark matrah.

$80.000 + 40.000 = 120.000$.-TL. cezasız matrah ve

$300.000 - 120.000 = 180.000$.-TL ceza uygulanması gereken matrah olacaktır.

Ceza noksan tahakkuk ettirilen vergiye uygulandığına, 7338 sayılı Kanunun değişik 10 unu maddesinde belirtilen ölçülerle bulunan değer (borç ve istisnalar dikkate alınarak) hesaplanan vergisinden cezasız matrahın aynı şekilde hesaplanan vergisinin indirilmesinden sonra kalan fark noksan tahakkuk ettirilmiş sayıldığına ve takdir edilen 300.000.-TL. nın vergisi 21.000.- lira, ceza dışı kalması gereken 120.000.- TL.nın vergisi de 5.200.- lira olduğuna göre ceza uygulanacak verginin (ceza matrahının) $21.000 - 5.200 = 15.800$.-TL. olarak hesaplanması gerekmektedir.

Bu hesaplama sonucuna göre ise kesilecek kusur cezası (15.800.-TL'nin % 50'si) 7.900.- miktarında olacaktır.

Şu kadar ki, yapılacak idari tahkikat sonunda beyan edilmeyen mallar tespit edildiği takdirde, bunlara ait değerlerin ve matraha ekleneceği ve ziyaa uğratılan verginin yukarıdaki şekilde ayrıca hesaplanacağı ve bu fark için şartlar mevcut olduğu takdirde, kaçakçılık cezası kesilebileceği tabiidir.

Öte yandan, 15 seri numaralı Veraset ve İntikal Vergisi Genel Tebliğinde sözkonusu edilen özel usulsüzlük cezası (15 günlük bekleme süresinden sonra beyanname verilmesi halinde usulsüzlük veya kusur cezası) ile yukarıda belirtilen cezanın kesilmesini gerektiren fiiller (beyannamesinin geç verilmesi) - (değerlemenin noksan yapılması) ayrı olduğundan burada Vergi Usul Kanununun 336 ncı maddesi hükmünün uygulanamayacağının gözönünde bulundurulması gerekir.

Bilgi edinilmesini ve uygulamanın bu esaslar dairesinde yürütülmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026